

Financieel beleid

Het financiële debacle

Aan de vooravond van de decentralisaties diende SPA het amendement *'Topprioriteit voor Jeugdzorg, Wmo en Participatie'* in met als besluit *'Zorgtaken voortvloeiend uit Jeugdzorg, Wmo, Participatie worden binnen het programma sociale vitaliteit van de gemeente Sittard-Geleen tot topprioriteit benoemd en hiervoor wordt structureel extra geld ter beschikking gesteld.'* aangezien alleen gemeenten deze zorgtaken nog hebben.

Verbazingwekkend stemden de coalitiepartijen (CDA, GOB, PvdA en D66) alsmede GroenLinks tegen dit voorstel. Zij kozen er voor om extra geld aan de Sportzone, Zitterd Revisited en grote bedrijven te geven en niet aan zorg. Daarmee hielden zij geen rekening met het grote risico dat de decentralisaties duurder zouden uitvallen dan begroot. Het gevolg was dat de gemeente financieel in problemen kwam en onze inwoners de dupe zijn, zowel financieel als qua welzijn en zorg die geleverd kan worden.

In september 2014 gaf het College in antwoord op vragen van SPA aan dat men dacht aan de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten voldoende te hebben voor de inkoop van de Jeugdzorg, dit ondanks dat de G32 (32 grootste gemeenten) een alarmbrief naar de Regering stuurden waarin zij aangaven te verwachten onvoldoende budget te hebben. SPA schreef toen *'Gelet op de samenhang bestaat de vrees dat er in 2015 forse overschrijding van budgetaire middelen in het verschiet ligt.'* Het College was het daar niet mee eens. In 2015 bleken de uitvoeringskosten voor de Jeugdwet 3,2 miljoen en 2016 zelfs 5,5 miljoen hoger dan voorzien. Het College negeerde lokale en landelijke waarschuwingen en signalen met grote tekorten tot gevolg.

Die tekorten op de Jeugdzorg probeerde men goed te maken door geld over te houden op de Wmo. Ondanks dat er reeds fors op de Wmo werd bezuinigd vanwege het lagere budget dat men van het Rijk hiervoor ontving, besteedde men 3 miljoen in 2015 en 4,3 miljoen in 2016 niet aan de Wmo maar gebruikte dat geld om tekorten op de begroting te stoppen. Hulp aan ouderen en mensen met beperkingen werd gereduceerd.

Zeer belangrijke oorzaken voor de financiële problemen zijn ook de tientallen miljoenen tekorten op de grondexploitatie en de omgang met vastgoed. Grondspeculatie en over-optimisme zijn hiervan de oorzaken. De Raad voor financiële verhoudingen (Rfv; adviesorgaan van de Regering) schreef in haar rapport *'Grond, geld en gemeenten'* in juli 2015 *'Veel gemeenten hebben om uiteenlopende redenen jarenlang ervoor gekozen om voor eigenrekening en risico gronden te kopen, met het doel die bouwrijp te maken en met winst te verkopen (actief grondbeleid)'* en *'De consequenties van de keuze voor een actief grondbeleid zijn vervolgens onvoldoende doorvertaald in het financiële beleid. Grondexploitatie is als bedrijfsmatige activiteit in een politieke omgeving kwetsbaar voor oneigenlijke argumenten'* en *'Het is te gemakkelijk om alleen te verwijzen naar de economische crisis. De economische crisis heeft zeker een vraaguitval veroorzaakt.'* en *'Als achterliggende oorzaken dient echter ook gewezen te worden op de wijze waarop gemeenten actief grondbeleid hebben gevoerd in combinatie een overprogrammering in de planning van woningen, winkelvoorzieningen, kantoorpanden en bedrijfsterreinen. De economische crisis heeft het probleem van de overprogrammering van de grondexploitatie zichtbaar gemaakt. Gemeenten zijn natuurlijk in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de ontstane situatie'*. In die laatste zin concludeert de Rfv dat het door het College gevoerde beleid de oorzaak van de problemen is. SPA wees het College op dit rapport, maar de conclusies werden niet van toepassing verklaard door het College.

Bij de bespreking van de jaarrekening 2014 diende SPA een motie in die vroeg om de waarde van de gronden beter te laten aansluiten bij de marktwaarde en niet jaarlijks met 4,4% te laten stijgen.

Omdat het College die jaarlijkse boekhoudkundige stijging gebruikte ter motivatie om meer geld te lenen en uit te geven ontraadde men deze motie ten stelligste. Kort daarna nam de Tweede Kamer een wet aan die precies dat afdwingt wat SPA voorstelde. Jarenlang heeft het College zichzelf en de bevolking voor de gek gehouden door onrealistische boekwaarden te genereren waardoor men extra geld kon uitgeven en de schulden toenamen.

De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) had al in 2012, 2013 en 2014 gepubliceerd dat Sittard-Geleen bij de gemeenten met hoge schulden behoorde, waarvan het bezit zwaar belast was met schulden en die in grote problemen dreigden te komen. Sittard-Geleen had per inwoner meer dan dubbel zoveel gemeentelijke schuld dan Roermond, Heerlen en Maastricht en bezuinigde al jaren dubbel zoveel als Heerlen en andere gemeenten.

Door een onderzoek, gebruikmakend van de door de VNG ontwikkelde '*Houdbaarheidstest gemeentefinanciën*' maakte SPA dit nog duidelijker en diende in 2015 een motie in om eventuele overschotten welke in jaarrekeningen worden gerapporteerd ten dele te gebruiken om de schuldenpositie te verminderen. Dit nadat een motie '*Om de schuldpositie op een verantwoorde wijze binnen 10 jaar af te bouwen tot het niveau van de best presterende referentiegemeenten van Limburg.*' al in 2014 was afgewezen. SPA wil dat de gemeente jaarlijks genoemde VNG-test toevoegt aan de jaarrekening en aan de begroting en de resultaten beoordeelt. Hierdoor kan de Raad geobjectieerd ontwikkelingen en vergelijking met andere gemeenten zien.

SPA heeft dus, als enige partij, al jaren gewaarschuwd voor de financiële problemen en meermaals aangewezen waar de problemen zitten. Deze waarschuwingen bleken aan dovemansoren gericht. Helaas hebben we gelijk.

Na een onderzoek van SPA, de Stadspartij en DNA waar de tekorten van de grondexploitatie vandaan komen ging het College niet op het onderzoek in maar beschuldigde de onderzoekers in de live op TV uitgezonden Raadsvergadering van 15 december 2016 van het integriteitsmisdrijf '*verspeiding van vertrouwelijke informatie*'. Volkomen ten onrechte bleek al snel. Het College bleek door haar opgestelde jaarrekeningen en begrotingen niet goed te kennen want de wettelijk openbare stukken bevatten alle gebruikte cijfers. Bovendien kende men een belangrijke brief van de minister van Binnenlandse Zaken over hoe om te gaan met geheime informatie en integriteit niet en handelde men volkomen in strijd daarmee. Wij kenden die brief wel.

Bij voortdurend kochten dit en voorgaande Colleges (in hoofdzaak bestaande uit GOB, CDA en PvdA) gronden voor vele miljoenen aan zonder dat die snel en zonder verlies via projecten weer werden verkocht. Daarbij werden veel hogere risico's genomen dan de andere grote Limburgse gemeenten deden. Uiteindelijk bleek dat veel van deze gronden niet meer tegen de boekwaarde verkocht konden worden en moesten eind 2016 verliezen worden genomen tot een bedrag van 26 miljoen terwijl men aangaf dat er nog meer afschrijvingen ter hoogte van ruim 15 miljoen in het verschiet lagen.

Daar komt nog bij dat er bedenkelijke praktijken worden gebruikt om bepaalde projecten doorgang te laten vinden. Zo waardeerde men eerst gronden van de Schootsvelden af om deze gronden vervolgens voor weinig geld aan ZoWonen te verkopen in het kader van gewenste nieuwbouw van een woonzorgcomplex terwijl men op het moment van afwaardering al enkele jaren met ZoWonen over deze gronden in onderhandeling was. De inwoners van Sittard-Geleen betalen daardoor de rekening. SPA leent zich niet voor dergelijke praktijken.

Tijdens de raadsvergadering van 6 juli 2017 verantwoordde het College zich zowel inhoudelijk als financieel voor het gevoerde beleid. SPA gaf aan wat de belangrijkste resultaten waren:

- in 2016 werd maar liefst 26 miljoen afgeschreven op de grondexploitatie
- de gemeentelijke bijdragen van VIXIA stegen van het begrote 3,4 miljoen tot maar liefst 7,6 miljoen, iets waarover de Raad veel te laat werd geïnformeerd
- de netto schuld steeg met ruim 33 miljoen zijnde 12% tot meer dan 300 miljoen
- in totaal werd 5,3 miljoen meer uitgegeven dan Sittard-Geleen ontving
- het College moet elke euro bij elkaar schrapen om de begroting incidenteel sluitend te maken.

De verantwoordelijke wethouder : *'Het is wethouder middelen want financiën hebben we niet meer.'* Hij beheerde de gemeentelijke financiën meer dan een decennium en erkende nu dat zijn financiële beleid de gemeente op de rand van de afgrond bracht en probeerde zo op een grappige wijze de ernst van de situatie en het falende beleid te maskeren. De Raad trapte er met beide voeten in, SPA was de enige partij die 'tegen' de jaarstukken 2016 stemde, bij een dergelijk financieel resultaat kun je van SPA niet verwachten dat wij applaudiseren en instemmen.

Tijdens diezelfde vergadering bleek het College niet bereid haar beleid ter discussie te stellen bij het zoeken naar dekking van de tekorten voor 2017 tot 2020. Men wilde wel groen licht krijgen voor investering van 27 miljoen voor de ambtelijke en bestuurlijke huisvesting. Omdat er vrijwel geen financiële en inhoudelijke informatie werd vestrekt stemde SPA, weer als enige partij, hier niet mee in. SPA wil een verantwoord financieel beleid voeren en daarbij alternatieven, waaronder huisvesting in bestaande kantoren, kunnen vergelijken.

Investerings in de grote bedrijven brachten bij lange na niet de gedroomde banen. De Sportzone bleek zo hoog gegrepen dat men niet eens een evaluatie durfde uit te voeren. Desondanks ging men verder met groteske investeringen met gevolg dat wijken en kernen er onder lijden. Zo kwam de door burgers gewenste supermarkt op de oude slachthuislocatie er niet omdat het College afspraken met Aldi had gemaakt om een supermarkt in de Sportzone te plaatsen. De ontwikkeling van Sittard-centrum, met extra leegstand als gevolg van De Ligne als dieptepunt, kostte kapitalen en dat gaat ten koste van de andere stadsdelen en daarmee de wenselijke eenwording van de gemeente.

Zelfs toen duidelijk was dat de kas leeg was bleef men nieuwe projecten van tientallen miljoenen opstarten. Waaronder de 27 miljoen voor herhuisvesting van ambtenaren en gemeentebestuur waarbij maar liefst 9 miljoen zit voor het opknappen van een ongeschikt pand waar het College en de Raad zouden moeten komen. Heel veel burgers vragen zich af of dat geld niet beter had kunnen worden besteed en SPA met hun.

Kort daarna presenteert men het *'voorkeursalternatief'* van 61 miljoen voor aanleg van nieuwe zwem- en schaatsvoorzieningen in de Sportzone waarbij de drie bestaande zwem- en schaatslocaties gesloten worden. Onder druk van de Geleense bevolking zwicht het College en wijst daarna Glanerbrook als centrale locatie aan maar wil dan wel de 400 m wiel- en schaatsbaan sluiten. SPA stemde 'tegen' omdat wij de 400 m baan en zwemmen in het Anker essentieel vinden en willen nagaan of de exploitatie van de Hateboer zodanig verbeterd kan worden dat ook in Sittard gezwommen kan worden.

En dan zijn er ook nog de nieuwe school met sportvelden tussen Obbicht en Grevenbicht die 10 miljoen kost en de donatie aan Chemelot van 6 miljoen voor de aanleg van de Zuidaansluiting die in feite een uitrit van een particulier bedrijf is plus het sluiten van een overeenkomst waarbij 3,8 miljoen wordt geschonken.

In het november 2017 keurde de hele oppositie de begroting af omdat het College haar beleid niet ter discussie wilde stellen op het moment dat er grote gaten in de begroting 2018 waren ondanks verhoging van lokale lasten. SPA, DNA en de Stadspartij stemden ook tegen verhoging van de lokale lasten, de andere partijen stemden voor. Omdat verhoging van lokale lasten heel hard voelbaar is voor mensen met een erg laag inkomen en deze groep groeit wil SPA verhoging van lokale lasten vermijden, zelfs indien dit ten koste gaat van gemeentelijke voorzieningen die de mensen niet direct raken.

Ondanks dat de Provincie gewaarschuwd had dat een meevaller afkomstig van het Rijk niet kon worden aangewend om het tekort te dekken, deed het College dit toch en dacht daarmee weg te komen. Nee dus. Op 6 december 2017 maakte de Provincie bekend dat de gemeente onder '*preventief toezicht*' stond vanwege structurele tekorten inde begroting en werd het College hard op de vingers getikt.

Het College moest toegeven dat er de afgelopen veertien jaar geen banengroei was maar dat er duizenden banen verloren gingen, dat de schuld was opgelopen tot maar liefst 300 miljoen, dat men vele tientallen miljoenen verlies heeft geleden met grondexploitatie en vastgoed en dat de financiële situatie dramatisch is.

Vanaf december 2017 staat de gemeente nu onder '*preventief toezicht*' van de provincie en mag geen uitgaven meer doen zonder toestemming van de provincie. De gemeente is onder curatele gesteld. Een schande !

De Provincie gebruikte hierbij exact dezelfde argumenten die SPA eerder vergeefs had gebruikt om het College te overtuigen om de begroting dekkend te krijgen door het beleid ter discussie te stellen.

SPA kan niet anders dan concluderen dat de financiële problemen in volle omvang toe te rekenen zijn aan het falende beleid van het College gesteund door de coalitiepartijen die alle waarschuwingen in de wind sloegen.

Het is hoog tijd voor ander beleid en andere mensen die de tering naar de nering zetten.

Mandaat

Het is normaal dat de Raad bevoegdheden, al dan niet conditioneel, aan het College overdraagt. De Raad behoort hiermee terughoudend te zijn en in een lijst vast te leggen welke mandaten het College krijgt. In de loop der jaren stelde het College echter steeds meer en verdergaande mandaten voor die vervolgens door de coalitiepartijen werden geakkordeerd. Toen SPA een lijst van de verstrekte mandaten opvroeg bleek deze niet te bestaan. Desondanks heeft het College keer op keer geclaimd dat zij mandaat voor bepaalde zaken had wanneer de oppositie hier om vroeg. En de fracties van de coalitiepartijen pikten dat allemaal.

In 2017 bleek meermaals dat de Raad veel te veel bevoegdheden uit handen had gegeven aan het College. Het College, met name de CDA-wethouders, gebruikten die mandaten herhaaldelijk om de Raad buitenspel te zetten ook al gaven verscheidene partijen aan dat zij bepaalde onderwerpen, zoals '*Water in de grachten*' en '*Participatiebedrijf/VIXIA*', in de Raad wilden bespreken. Zelfs een vernietigend oordeel van een professor dat het College geen mandaat had om zonder apart raadsbesluit onderdelen van Zitterd-Revisited uit te voeren bleef men naast zich neerleggen.

SPA wil dat bij aanvang van de nieuwe Raadsperiode alle mandaten worden ingetrokken en dat vervolgens een beperkt aantal mandaten onder strikte voorwaarden aan het College worden overgedragen.

Hierdoor krijgt de Raad weer controle over het College en herkrijgt haar recht om bepaalde besluiten te nemen.

Het huidige College zegt herhaaldelijk *'De Raad is de baas, wij voeren slechts uit'*. De praktijk is echter anders, SPA wil dat de macht terecht komt waar deze hoort, bij de Raad!

Budgetverdeling

Sinds de fusie van de gemeenten Born, Geleen en Sittard zijn de achtereenvolgende Colleges er niet in geslaagd om bij hun inwoners het gevoel te kweken dat zij inwoners zijn van de gemeente Sittard-Geleen. De meesten voelen zich nog steeds meer inwoner van Sittard, Born of Geleen dan van Sittard-Geleen en ervaren onevenwichtigheid en onvrede ten aanzien van ontwikkelingen van de verschillende stadsdelen, van investeringen en visies. Dit kan zo niet langer, dit moet worden aangepakt. Dat door fusie historisch gegroeide verscheidenheid in een klap verdwijnen is onrealistisch. Dat benodigt tijd en vooral inzicht van bestuurders dat men alle delen en alle inwoners gelijk moet behandelen. Onze gemeente bestaat uit twaalf kleine en twee grote kernen die historisch andere ontwikkelingen hebben doorgemaakt en flinke verschillen vertonen. De volstrekt scheve omvang van de aandacht en de gedane investeringen maakt dat grote delen van de gemeente zich achtergesteld voelen en afgunst heerst. SPA wil door min of meer gelijke investeringen per stadsdeel het eenwordingsproces een echte kans geven.

Tegenlijkertijd heerst, zowel lokaal als nationaal, het besef dat burgers veel meer en beter bij het bestuur betrokken moeten worden. Meerdere Nederlandse gemeenten hebben daar al jaren ervaringen mee. Een belangrijke conclusie daaruit is dat burgers pas echt geïnteresseerd raken en deelnemen indien het daadwerkelijk over belangrijke dingen gaat die hun directe omgeving betreffen.

Binnen Sittard-Geleen hebben we vijf stadsdelen die elk ongeveer 20% van onze inwoners herbergen. We hebben drie centra namelijk Born (stadsdeel 1), Geleen (stadsdeel 2 en 3) en Sittard (stadsdeel 4 en 5). Elk stadsdeel en elk centrum heeft haar eigenheid en haar eigen problemen. SPA is van mening dat alle burgers in alle stadsdelen evenveel recht hebben dat de gemeente in hun omgeving en in hun centrum investeert. Daarnaast zijn er zaken die gemeentebreed moeten worden aangepakt. Uiteraard vallen persoonsgebonden uitkeringen (o.a. Wmo, Jeugdhulp, bijstand) hier niet onder.

Teneinde burgers, zowel op korte als op lange termijn, meer bij het bestuur te betrekken, hun meer invloed te geven op dingen die in hun omgeving van belang zijn, wil SPA de besteding van de beschikbare gelden op een evenwichtige wijze verdelen over de verschillende stadsdelen gebaseerd op inwonersaantallen.

Een mogelijke verdeling kan zijn : 10% voor gemeentebrede zaken, 20% voor de centra en 70% voor de afzonderlijke stadsdelen. Gelden die in enig jaar niet besteed zijn, worden overgeheveld naar een volgend jaar waardoor binnen een stadsdeel, centrum of gemeentebreed gespaard kan worden voor majeure projecten.

De Raad beslist uiteindelijk over het doorgaan van projecten en stelt budgetten definitief ter beschikking, maar burgers worden veel meer betrokken bij het bepalen waaraan budgetten in hun directe omgeving en centrum worden besteed, zowel op korte als op midden-lange termijn.

Dit model biedt de mogelijkheid om in de loop der tijd de mate waarin burgers invloed krijgen afhankelijk te maken van de mate waarin burgers daadwerkelijk participeren in het besluitvormingsproces. Groot voordeel van deze systematiek is ook dat de belangrijkste grond voor afgunst tussen inwoners van verschillende stadsdelen, zijnde verschil in investeringsvolume, wordt weggenomen.

Bovendien is de kans groot dat prestigeprojecten hierdoor worden vermeden, iets wat burgers vertrouwen geeft.

SPA is van mening dat het sinds de fusie totaal mislukte eenwordingsproces eindelijk op gang moet komen. Woorden helpen daarbij niet, daden wel. Door ander beleid en bijbehorend financieel te laten blijken dat de politiek dit eenwordingsproces serieus neemt, wil SPA dit bevorderen op basis van 'eenheid in verscheidenheid'.

Eenwording en herindeling

Onder de noemer '*prioritaire projecten en accenten*' heeft het College de afgelopen jaren grote investeringen en reserveringen gedaan in de Sportzone, Zitterd Revisited, Stadshart Geleen en Chemelot. Deze investeringen hebben voor de inwoners weinig rendement opgeleverd en er voor gezorgd dat er tientallen miljoenen moesten worden afgeschreven op de grondexploitatie en vastgoed met als gevolg dat de gemeente aan de rand van de financiële afgrond is gekomen en, opnieuw, draconische bezuinigingen moet doorvoeren.

De geschiedenis herhaalt zich. Al in de jaren twintig van de vorige eeuw waren hoge schulden als gevolg van onverantwoorde investeringen er de oorzaak van dat de provincie graag zag dat Geleen bij Sittard werd gevoegd. Dat naast de aanwezigheid van Chemelot het verschil in financiële draagkracht van de gemeenten Born, Geleen en Sittard aanleiding vormde voor de vorming van de gemeente Sittard-Geleen is algemeen bekend. Nog geen twintig jaar later is het weer zover : hoge schulden en weinig financiële draagkracht, als gevolg van falend beleid, veroorzaken dat de zittende bestuurders en hun partijen '*schaalvergroting in de vorm van grenscorrecties of herindelingen*' bepleiten. De argumenten zijn weer grotere bestuurskracht en meer inkomsten.

Vergeeten wordt dat er nu al geen eenheid binnen de gemeente is en niet genoemd wordt dat omringende gemeenten er financieel veel beter voorstaan dan Sittard-Geleen.

Dat door fusie historisch gegroeide verscheidenheid in een klap verdwijnen is onrealistisch. Dat benodigt tijd en vooral inzicht van bestuurders dat men alle delen en alle inwoners gelijk moet behandelen. Onze gemeente bestaat uit twaalf kleine en twee grote kernen die historisch andere ontwikkelingen hebben doorgemaakt en flinke verschillen vertonen. De volstrekt scheve omvang van de aandacht en de gedane investeringen maakt dat grote delen van de gemeente zich achtergesteld voelen en onvrede en afgunst heerst.

Herindeling zal volgens SPA de problemen voor Sittard-Geleen niet oplossen, mogelijk zelfs vergroten. Voor de inwoners van de omringende gemeenten zal samenvoeging nadelen hebben. Zij krijgen bestuur dat op grotere afstand staat met het grote gevaar dat gelden niet langer in hun directe omgeving besteed worden maar in grote projecten belanden waarvan het twijfelachtig is of daarvoor draagvlak bij de bevolking in de gehele gemeente is. Dat moet je niet willen als verantwoordelijke bestuurders, je kunt veel beter goed samenwerken waarbij ook belangen van kleinere omliggende gemeenten goed worden behartigd in plaats van jarenlange onvrede kweken.

Het door SPA voorgestelde budgetverdelingssysteem maakt het op den duur mogelijk dat er draagkracht voor uitbreiding komt omdat het ook nieuwe stadsdelen hun evenredige deel van de gelden garandeert. Totdat de eenwording binnen Sittard-Geleen grote vorderingen heeft gemaakt en een budgetverdelingssysteem in lijn met ons voorstel gehanteerd wordt en goed werkt binnen onze gemeente zal SPA tegen herindeling zijn.

Gelukkig heeft de provincie op 6 december 2017 aangegeven dat er geen enkele aanleiding is tot grenscorrecties of herindelingen in de Westelijke Mijnstreek en zij daar niet mee bezig zijn.

De hele discussie over grenscorrecties en herindeling bleken louter afleidingsmanoeuvres van het huidige College en de hun steunende coalitiepartijen CDA, GOB, PvdA en D66 teneinde hun eigen falen te verbloemen.

Nieuw beleid

SPA wil echt ander beleid. Beleid gericht op realiteit, waarbij het welzijn van onze burgers primair staat en gestoeld op een gezonde financiële basis waarbij inkomsten en uitgaven in balans worden gebracht.

Gelden moeten worden besteed aan dingen waar de inwoners echt iets aan hebben en niet aan veel te ambitieuze projecten die de draagkracht en de mogelijkheden van de gemeente verre te boven gaan. Als gemeente moeten we onze plaats kennen en geen al te grote broek aantrekken en onze ambities op onze inwoners richten. De gemeente Schagen kijkt bij elke post in de begroting *'wat draagt dit bij aan het geluk van onze inwoners'*. Daar gaat het om! Het gaat om het welzijn van onze inwoners. In Sittard-Geleen wordt dat vaak vergeten.

Vrijwel alle vrije investeringsgelden voor het nieuwe College zijn al gereserveerd door het huidige College om zo over haar graf te regeren en haar *'prioriteiten en accenten'* te laten uitvoeren. De in juli 2017 gedane uitspraak van het College bij monde van de eerst verantwoordelijke wethouder *'Ik ben wethouder middelen want financiën hebben we niet meer'* geeft aan dat het beleid grandioos heeft gefaald en de gemeente aan de rand van de afgrond heeft gebracht. Zo'n beleid gaan wij niet voortzetten. SPA zet daarom een dikke streep door de bestaande meerjarenbegroting en gaat die gelden anders besteden.

Teneinde eindeloze discussies te voorkomen vinden wij het noodzakelijk dat er een gedegen evaluatie van de Sportzone komt om op grond daarvan te beslissen of de gemeente verder wil investeren in uitbouw hiervan. SPA verwacht dat de gestelde doelen niet gehaald zijn en dat de kosten veel te hoog zijn geweest. Voor SPA betekent dit dan het einde van het project Sportzone al zullen wij meewerken indien nieuwe bedrijven zich daar willen vestigen.

Zitterd Revisited zien wij als een denkrichting en niet als een vastgelegd uit te voeren plan. Het investeringsgebied moet beperkt worden tot wat bekend staat als *'het historische centrum van Sittard'* en de uitzonderingspositie die nu wordt ingenomen ten aanzien van *'Kostenverhaal'* en woningbouw moet eindigen.

Ook voor Stadshart Geleen wordt geen geld meer in de nieuwe meerjarenbegroting gereserveerd.

SPA is van mening dat het geen taak van de gemeentelijke overheid is om in de grote bedrijven te investeren. Deze bedrijven zijn van provinciaal en nationaal belang en ontvangen van die overheden vele miljoenen. Onze karige gemeentelijke middelen kunnen wij veel effectiever besteden aan het lokale MKB, dat is onze taak. Uiteraard zullen wij wel deelnemen aan regionale economische samenwerkingsverbanden waarin andere gemeenten ook participeren en wij belangen hebben of kunnen hebben en ons daar bij versterken. Wij zijn daarom tegenstander van gemeentelijke financiering van de Zuidaansluiting van Chemelot en zullen kritisch beoordelen of technische inpassing van zo'n aansluiting aanvaardbaar is voor onze inwoners waarbij wij de mening van en gevolgen voor omwonenden zwaar zullen laten meewegen. Bij overlast van de grote bedrijven zullen wij naast onze inwoners staan en opkomen voor hun belangen en tegenwicht vormen tegen de grote krachten van de Provincie en het grootbedrijf.

De gemeente werkt met andere gemeenten samen op inkoopgebied teneinde door schaalvoordelen lagere prijzen te bedingen. Op zichzelf vindt SPA dit een goede zaak. SPA heeft echter al meermaals gewaarschuwd dat er goed op gelet moet worden dat dit geen nadelige consequenties mag hebben

voor het lokale MKB en dat een evenredig deel van de uitgaven in Sittard-Geleen gespendeerd moet worden. Momenteel ontbreekt het zicht hierop, SPA wil dit uitzoeken. Mocht het lokale MKB significant een te klein deel van de opdrachten ontvangen dan wil SPA de centrale inkoop heroverwegen. Duurzaamheid vindt SPA bij inkoop ook belangrijk en dat mag iets kosten, de Raad moet dit maximeren.

In januari 2017 gaf het College aan plannen voor investeringen van 16 miljoen in Stadshart Geleen en in april voor 83 miljoen in Zitterd Revisited te hebben. In juni kwam men met plannen van 10 miljoen voor een nieuwe school tussen Obbicht en Grevenbicht, in juli met 27 miljoen voor herhuisvesting van ambtenaren en gemeentebestuur. In september kwam men met de voorkeursvariant voor zwemmen en schaatsen die 61 miljoen kost en met nieuwbouw voor DaCapo die de gemeente tussen 15 en 22 miljoen kost. Samen meer dan 200 miljoen terwijl slechts een klein deel daarvan verkregen wordt via externe bijdragen. Daarbij komen o.a. onbekende kosten voor het nieuwe participatiebedrijf en nieuwe plannen voor 'water in de grachten'. Het kon niet op. SPA was en blijft fel tegenstander van dergelijk financieel wanbeleid, wij willen de tering naar de nering zetten.

Plannen die worden ingediend, inclusief die betrekking hebben op prioriteiten en accenten van het voormalige College, beoordelen wij op hun inhoud, hun financiële en bestuurlijke onderbouwing en op draagvlak onder de bevolking. Uitvoering gebeurt alleen indien de financiële positie het toelaat of de noodzaak aanwezig is.

De gemeente heeft haar schulden, gestegen naar meer dan € 300 miljoen, langjarig weggezet tegen gemiddeld ongeveer 3,6 % rente. Daardoor betalen wij elk jaar zo'n € 10 miljoen rente aan langlopende schulden. Jaarlijks moet een deel van de schulden herfinancierd worden. Momenteel is de rente historisch laag. Verwacht mag worden dat de rente op enig moment weer gaat stijgen. Dat zal dan ongetwijfeld tot hogere rentelasten leiden en de gemeente verder in problemen brengen. Daarom wil SPA proberen om, indien mogelijk, op een verstandige, niet geforceerde, wijze de gemeentelijke schuld te verminderen. Al in november 2014 heeft SPA het College en de Raad middels een motie opgeroepen om de schulden niet verder te laten oplopen en de schuld op een verantwoorde wijze binnen tien jaar gedeeltelijk af te bouwen. Helaas werd deze motie niet gesteund en liet het College de schulden daarna flink groeien. Onze verantwoordelijkheid is om komende generaties niet met een enorme schuldenproblematiek op te zadelen.

SPA wil 40% van alle jaarlijks vrij beschikbare middelen reserveren voor investeringen op het sociale vlak. Nog eens 40% willen wij investeren in de economie waarbij wij focussen op het MKB. De resterende 20% willen wij voorlopig in reserve houden, beducht voor 'uit de kast vallende lijken' als gevolg van het falende financiële beleid gedurende de vorige raadsperiodes. Pas op het moment dat we echt controle hebben over de gemeentelijke financiën zullen we nadenken hoe we deze gelden voor onze inwoners inzetten.

SPA wil een gezond financieel beleid voeren waarbij welzijn en geluk van onze inwoners leidend is.

Investeren in mensen

De afgelopen raadsperiodes werd hoofdzakelijk geïnvesteerd in stenen en prestige. Projecten als De Ligne en de Sportzone, vastgoed en de grondexploitatie slurpten vele miljoenen terwijl keer op keer kosten voor burgers stegen en men beknipte op dingen die de mensen sociaal of maatschappelijk raken.

SPA had bij de vorige verkiezingen het motto 'Kies voor mensen'. Dat hebben we gedaan en dat blijven we doen. Bij ons staan mensen primair, daarna komen de financiën en pas daarna stadsontwikkeling.

Gendergelijkheid, inclusie van mensen met beperkingen, geen discriminatie op basis van leeftijd, seksuele geaardheid of herkomst, geen tweedeling tussen zij die werk hebben en zij die een uitkering hebben zijn uitgangspunten voor ons. 'Verbinden' van tegenstellingen is daarbij ons motto.

SPA gelooft in de kracht van mensen en de stimulans die uitgaat van een positief imago en gevoel bij inwoners. Onze investeringen zijn daarom gericht op verbinding en hebben meestal een gecombineerd sociaal en economisch effect.

Enkele onderdelen van investeringen op sociaal gebied zijn :

- Verlaging van de eigen bijdrage voor de Huishoudelijke Hulp tot het niveau van Maastricht (kost € 0,7 miljoen per jaar)
- Stapsgewijze verruiming van de Mantelzorgwaardering tot het niveau van de vrijwilligersvergoeding
- Promoten kleinschalige buurt-, wijk- of stadsdeelgerichte evenementen
- Stimulering betrokkenheid van burgers bij ontwikkelingen in hun directe omgeving
- Bevordering leefbaarheid in wijken en kleine kernen, behoud van voorzieningen en het mogelijk maken dat bewoning door verschillende leeftijden bevorderd wordt
- Huisvesting en ondersteuning van burgerinitiatieven gericht op bestrijding van eenzaamheid en armoede
- Voltijdse dagopleiding gecombineerd met toepassen in de praktijk voor mensen met een taalachterstand
- Ondersteuning van burgerinitiatieven op het gebied van integratie en contact tussen generaties
- Bevordering arbeidsparticipatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Vrijwilligersbijdrage voor personen die werk verrichten in het kader van participatie.

Een aantal van bovenstaande investeringen leveren binnen korte tijd resultaat op, van andere maatregelen is het effect pas op langere termijn goed meetbaar. Desondanks worden alle investeringen SMART gedefinieerd en zal monitoring en evaluatie jaarlijks plaatsvinden.

Subsidies

SPA is van mening dat subsidies op culturele, sportieve, maatschappelijke en sociale activiteiten eerder verhoogd dan verlaagd moeten worden, zelfs in deze financieel moeilijke tijden. Reden hiervoor is dat het SPA gaat om het welzijn en geluk van onze inwoners en daarbij past stimulering van deelname aan activiteiten zeer.

Voor SPA maakt het niet uit of mensen de schouwburg bezoeken of een sportwedstrijd of een optreden van een artiest bij een ouderenvereniging. SPA vindt het belangrijk dat mensen sociale contacten onderhouden en op de bij hun passende vorm van ontspanning genieten van wat er aan activiteiten wordt aangeboden. Deelname aan sport, culturele activiteiten of het verenigingsleven stelt SPA eveneens op één lijn.

Particuliere initiatieven die tot doel hebben om mensen aan de onderkant van de samenleving te helpen verdienen volgens SPA eveneens gemeentelijke steun.

SPA is van mening dat evenementen een bijdrage leveren aan de levendigheid van buurten, wijken en stadsdelen en aan de cohesie van de bevolking. Daarom wil SPA dat het evenementen, groot en klein, gestimuleerd worden door de gehele gemeente waarbij een goede spreiding plaatsvindt en onderlinge concurrentie van evenementen die in de centra georganiseerd worden vermeden wordt. Dit vraagt gemeentelijke coördinatie van evenementen. Daarbij vindt SPA dat evenementen

gerelateerd aan de Limburgse volkscultuur in principe prevaleren boven andere evenementen van gelijke omvang.

De begroting van 2018 vermeldt dat de gemeente ruim 38 miljoen aan subsidies uitkeert. Slechts een klein deel hiervan, circa 1,3 miljoen, is bestemd voor verenigingen. Aan evenementen wordt circa 3 ton besteed. Wat SPA betreft mogen zowel de subsidies aan verenigingen als aan evenementen verhoogd worden.

Een groot deel van de subsidies wordt aan grotere professionele instellingen verleend op basis van de zogenaamde Beleidsgestuurde Contractfinanciering (BCF). Hierbij is het principe dat de subsidie moet bijdragen aan de realisering van geformuleerde doelen in de begroting. Hieronder vallen o.a. de Domijnen (meer dan 10 miljoen), de Sportstichting (circa 4 miljoen) en maatschappelijke instellingen als Moveoo, MEE, Zuyderland Jeugdzorg, Ecsplora. De grote bedrijven (= Boven regionale economie) ontvangen ruim 7 ton.

In 2015 drukte het College door dat het Domein en het EHC in de Domijnen werden ondergebracht. Onderbrenging van Artamuse is al gedurende de gehele raadsperiode onderwerp van onderhandelingen. In het laatste kwartaal van 2017 ontstond veel ophef over onderbrenging van poppodium Volt bij de Domijnen. Het College had een extern onderzoek laten doen waarvan het resultaat was dat geadviseerd werd om Volt zelfstandig te maken. Ook uit de popwereld werd geadviseerd dat onderbrenging van een poppodium bij een cultuurbedrijf herhaaldelijk geen goede zaak was gebleken. Desondanks wilde het College de onderbrenging bij de Domijnen doordrukken. Dit vormde voor SPA aanleiding om eens goed naar Volt, de Domijnen en de subsidieverlening te kijken.

SPA constateerde dat de subsidie die Volt krijgt:

- bijna 2,5 keer zo groot is als alle 31 buitensportverenigingen waaronder voetbal, tennis, hockey bij elkaar
- evenveel is als alle 47 binnensportverenigingen waaronder handbal, zaalvoetbal, ijshockey, zwemmen, gymnastiek bij elkaar
- meer is dan 188 verenigingen waaronder alle harmonieën en fanfares, schutterijen, religieuze instellingen, buurtverenigingen bij elkaar
- zelfs 4,5 maal is als alle 32 ouderenverenigingen bij elkaar
- jaarlijks ruim 3,7 ton bedraagt.

Terwijl ieder van de bijna 14000 betalende bezoekers van Volt gemiddeld slechts €8 euro betaalt subsidieert de gemeente dit met €26 per bezoeker. SPA beoordeelt dit als volkomen absurd vergeleken met bijvoorbeeld de nog geen €20 die een ouderenvereniging per lid per jaar ontvangt waarbij er ook nog eens restricties gelden. Het aantal betalende bezoekers bij de podiumkunsten bij de Domijnen vertoonde in 2016 een teruggang van 11% en een van de drie bezoekers blijkt niet te betalen. SPA concludeerde dat de financiële resultaten van de Domijnen zodanig zijn dat het zo maar kan zijn dat indien de integratie van Volt bij de Domijnen tegenvalt het cultuurbedrijf in problemen komt en er om nog meer geld gevraagd gaat worden. Het is daarom zeer de vraag of de gemeente op dit moment wel moet willen dat Volt integreert binnen de Domijnen. SPA deed een voorstel om Volt te verzelfstandigen en de subsidie op termijn tot redelijke proporties terug te brengen en vroeg dit te onderzoeken. De zakelijke leiding van Volt zag dit voorstel als 'mogelijk haalbaar'. Tijdens de raadsvergadering van 14 december gaf het College aan dat het in 2012 vastgelegde voornemen om Volt bij de Domijnen onder te brengen beslissend was. SPA vraagt zich waarom het College een extern onderzoek laat uitvoeren als de beslissing al van tevoren vast ligt en ook waarom het College niet bereid is om na zes jaar andere inzichten te accepteren. Cultuur is gebaat bij verscheidenheid, daarom stelt SPA grote vraagtekens bij het in één hand brengen van cultuur als zodanig.

Op basis van haar constatering rees bij SPA de vraag of de podiumkunsten zo belangrijk zijn voor de cultuur en voor de bevolking dat zo'n overheersende aanspraak op subsidiegelden verantwoord is. De conclusie is 'Nee'.

Het huidige systeem voor subsidieverlening is ondoorzichtig en blijkt nauw gerelateerd aan het beleid terwijl de Raad daar maar heel weinig zicht op wordt gegeven. Weliswaar zijn er verordeningen voor verschillende categorieën activiteiten maar waarop de grote verschillen in subsidie tussen de verschillende categorieën gebaseerd zijn is volkomen onduidelijk.

Zeker in financieel moeilijke tijden vindt SPA het nodig dat ook de beleidsmatig aan professionele instellingen verstrekte subsidies tegen het licht worden gehouden en dat de betrokken organisaties bijdragen aan het oplossen van de financiële problemen van de gemeente.

SPA is van mening dat de Raad meer zicht moet krijgen op doelen en resultaten in relatie tot de subsidies en daar invloed op moet kunnen uitoefenen.

Op grond van het bovenstaande vindt SPA het nodig om het huidige subsidiesysteem grondig te bekijken.